

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 210/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Michal Krutek, s. r. o., Hlavná 11, Trnava, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/86/2022 z 31. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a vlastníckeho práva podľa čl. 17 Charty základných práv Európskej únie. Tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola uznesením povereného súdneho komisára č. k. 10D/587/2017 z 9. novembra 2018 v spojení s uznesením sudkyne Okresného súdu Topoľčany č. k. 10D/587/2017 z 19. februára 2019 ustanovená za správkyňu časti dedičstva (obchodného podielu) po poručiťovi (svojom otcovi) v obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obchodná spoločnosť“), a oprávnená na výkon práv konateľa v tejto obchodnej spoločnosti.

3. Sťažovateľka doručila 8. marca 2019 a 2. januára 2020 Okresnému súdu Nitra (ďalej len „registrový súd“) návrh na zápis zmeny údajov obchodnej spoločnosti spočívajúcich v zmene konateľa obchodnej spoločnosti (za konateľa mala byť vymenovaná sťažovateľka), sídla obchodnej spoločnosti a priezviska a bydliska sťažovateľky ako konateľky. K vymenovaniu sťažovateľky za konateľku obchodnej spoločnosti a zmene sídla obchodnej spoločnosti malo dôjsť

rozhodnutiami jediného spoločníka (sťažovateľky) pri výkone právomoci valného zhromaždenia z 27. februára 2019 a 13. decembra 2019. Registrový súd okrem požadovaných zmien údajov v obchodnom registri vykonal aj zmenu spoločníka v obchodnej spoločnosti a za spoločníka obchodnej spoločnosti do obchodného registra zapísal sťažovateľku. Podaním doručeným registrovému súdu 16. apríla 2021 žiadal súdny komisár o súčinnosť a domáhal sa zdôvodnenia zápisu predmetných údajov do obchodného registra.

4. Registrový súd uznesením č. k. 23Exre/202/2021 z 3. júna 2021 v zmysle § 299 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) zrušil zápis údajov vykonaných v obchodnom registri týkajúcich sa obchodnej spoločnosti. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľky uznesením č. k. 15Cob/76/2021 z 30. novembra 2021 zrušil uznesenie registrového súdu a vec vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že konanie o zrušení zápisu údajov je možné vykonať len na návrh, ktorý musí byť odôvodnený a podaný osobou, ktorá má na jeho podaní právny záujem. Žiadosť o súčinnosť súdneho komisára takýmto návrhom nebola, a to ani po obsahovej stránke. Skonštatoval, že v danom prípade malo byť začaté konanie o zosúladení údajov podľa § 289 v spojení s § 291 ods. 1 CMP.

5. Po vrátení veci na ďalšie konanie registrový súd uznesením č. k. 23Exre/202/2021 z 11. apríla 2022 v spojení s namietaným uznesením krajského súdu rozhodol o výmaze a zápise údajov do obchodného registra obchodnej spoločnosti v súlade so skutočným právnym stavom (do registra bol opätovne zapísaný poručiteľ a pôvodné sídlo obchodnej spoločnosti) s odôvodnením, že sťažovateľka sa nemohla stať a ani nestala spoločníkom v obchodnej spoločnosti na základe jej ustanovenia do funkcie správcu časti dedičstva. Nadobudla však práva a povinnosti spoločníka podľa § 122 Obchodného zákonníka, avšak iba v nevyhnutnom rozsahu. Sťažovateľka sa nestala konateľom a spoločníkom v obchodnej spoločnosti, a tak nebola z titulu správy dedičstva oprávnená zvolať valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti, ktoré bolo oprávnené menovať jej konateľa, resp. meniť sídlo a prípadne spoločenskú alebo zakladateľskú zmluvu.

II.

6. Sťažovateľka namieta, že krajský súd sa jej odvolacou argumentáciou, ktorá je takmer identická s argumentáciou uvedenou v ústavnej sťažnosti, v namietanom uznesení dostatočne nevysporiadal.

7. Uvádza, že okamihom smrti poručiteľa nadobudla ako jeho jediná dcéra a závetná dedička predmetný obchodný podiel, a tak sa stala jediným spoločníkom v obchodnej spoločnosti. Konanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (BSM) nemá vplyv na samotné dedičské konanie a ani na prechod práv k obchodnému podielu z poručiteľa na sťažovateľku, keďže do BSM patrí iba hodnota obchodného podielu. Prostredníctvom judikatúry všeobecných súdov poukazuje na deklaratórnu povahu rozhodnutia o dedičstve s tvrdením, že dedič nadobúda vlastnícke právo k dedičstvu okamihom smrti poručiteľa. Podľa jej názoru ako jediný dedič z titulu smrti poručiteľa a titulu vymenovania za správcu časti dedičstva bola oprávnenou na konanie formou rozhodnutia jediného spoločníka v obchodnej spoločnosti bez akýchkoľvek obmedzení. Podľa jej názoru bez jej riadneho vymenovania za konateľa by nebolo možné obchodnú spoločnosť riadiť a zabezpečovať jej riadne fungovanie. Rozhodnutie súdneho komisára o ustanovení za správcu časti dedičstva preto považuje za bezvýznamné. Ďalej tvrdí, že v prípade ukončenia dedičského konania a nadobudnutia obchodného podielu by musela zvolať valné zhromaždenie pre účely menovania

seba za konateľa obchodnej spoločnosti. Konštatuje, že v prípade pochybností týkajúcich sa vykonaného zápisu do obchodného registra mal oprávnený subjekt možnosť v prekluzívnej trojmesačnej lehote namietať neplatnosť uznesení valného zhromaždenia podľa § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka, pričom voči obchodnej spoločnosti neprebiehala žiadne súdne konanie.

8. S poukazom na odbornú literatúru tiež uvádza, že konanie o zosúladení údajov zapísaných v obchodnom registri má zmysel iba vtedy, ak oprávnená osoba nepodá návrh na zápis údajov, pričom ale vo vzťahu k zmene sídla a osobe konateľa takýto návrh podaný bol a nachádza sa aj v zbierke listín obchodného registra. Predmetné konanie však neslúži na to, aby sa vymazávali údaje, ktoré boli riadne zapísané na základe návrhu. Podľa jej názoru neboli splnené podmienky na konanie o zosúladení údajov zapísaných v obchodnom registri. Tomuto konaniu však predchádzalo konanie o zrušení zápisu údajov podľa § 299 CMP, avšak bez návrhu oprávnenej osoby, čo skonštatoval aj krajský súd vo svojom kasačnom rozhodnutí. Tvrdí, že jediná možnosť, ktorou sa mohli oprávnené osoby domáhať zrušenia zápisu v obchodnom registri, bola žaloba o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia podľa § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorým bola sťažovateľka vymenovaná do funkcie konateľa obchodnej spoločnosti a ktorým došlo k zmene sídla obchodnej spoločnosti. V opačnom prípade by podľa jej názoru dochádzalo k obchádzaniu zmeškanej trojmesačnej prekluzívnej lehoty uvedenej v § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka.

III.

9. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení namietaného uznesenia krajského súdu. Sťažovateľka podľa jej názoru predostrela krajskému súdu relevantnú argumentáciu, z ktorej mala vyplynúť opodstatnenosť a oprávnenosť jej konania v postavení správcu dedičstva a neopodstatnenosť a nezákonnosť konania o zosúladení údajov obchodného registra so skutočným právnym stavom.

10. V zmysle § 76 a § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 419 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP je založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo. Dovolanie je prípustné, ak odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ v § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu práva na spravodlivý proces, ktorého súčasťou je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia zodpovedajúce kritériám podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán konania, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05).

11. Ústavný súd už rozhodol, že *«Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol), a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrcholením procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu...Rozhodnutie odvolacieho súdu a jeho odôvodnenie je spôsobilým predmetom dovolacieho*

prieskumu pri tvrdenom porušení práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.» (II. ÚS 120/2020).

12. Sťažovateľka nemá podľa ústavy, zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a rozhodovacej činnosti ústavného súdu na výber, ktorý z ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinná postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľkou ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovateľka vyčerpá všetky jej dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešná, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, I. ÚS 465/2019, III. ÚS 74/2023). Ústavný súd na porovnanie poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Obdo/72/2020 z 27. apríla 2021, bod 67, v ktorom sa v súvislosti s § 420 písm. f) CSP konštatuje nedostatočné odôvodnenie uznesenia krajského súdu v konaní o zosúladení údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom podľa § 289 a nasl. CMP.

13. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že sťažovateľka proti namietanému uzneseniu krajského súdu nepodala dovolanie, teda nevyužila všetky právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd poskytuje. Sťažovateľka netvrdila, o to viac nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by umožňovali neprihliadať na nevyčerpanie dovolania (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd z uvedených dôvodov ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej neprípustnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2023

Robert Šorl
predseda senátu